

POGLAVLJE 7: PRAVO INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Acquis iz oblasti intelektualnog vlasništva predviđa usklađena pravila za zaštitu autorskih i srodnih prava za pravo intelektualnog vlasništva i sadrži odredbe koje se odnose na izvršenje u građanskim postupcima.

U oblasti **autorskih i srodnih prava**, ciljevi Direktive o usklađivanju određenih aspekata autorskih i srodnih prava u informacionom društvu (2001/29/EZ) su usklađivanje zakonodavstva u oblasti autorskih i srodnih prava kako bi ono odražavalo tehnološki razvoj, te prenošenje u pravo EU osnovnih međunarodnih obaveza koje proizilaze iz dva ugovora o autorskim i srodnim pravima, usvojena u okviru Svjetske organizacije za zaštitu intelektualnog vlasništva (WIPO). Direktiva 93/83/EEZ ima za cilj da olakša prekogranično emitovanje audiovizuelnih programa, posebno emitovanje putem satelita i kablovsko reemitovanje. Cilj Direktive o pravu slijeđenja u korist autora originalnog umjetničkog djela (2001/84/EZ) je osiguranje ravnoteže između ekonomske situacije autora grafika i plastičnih umjetničkih djela, sa jedne strane, i drugih stvaralaca koji primaju naknadu po osnovu uzastopnog korištenja svojih djela, sa druge strane. Zaštita topografija poluprovodnika je usklađena sa Direktivom 87/54/EZ. Direktivom 96/9/EZ o pravnoj zaštiti baza podataka uvodi se novo *sui-generis* pravo za proizvođače baza podataka, s ciljem zaštite njihovih ulaganja. Direktivom 2011/77/EU o izmjenama i dopunama Direktive 2006/116/EZ (kodifikovana verzija izvorne Direktive 93/98/EEZ) se usklađuju uslovi zaštite autorskih i srodnih prava za svaku vrstu djela i svako srodno pravo u državama članicama, a period trajanja zaštite za izvođače i zvučne snimke produžava se na 70 godina. Direktivom 2006/115/EZ (kodifikovana verzija izvorne Direktive 92/100/EEZ) se usklađuju odredbe koje se tiču prava davanja u zakup i prava pozajmljivanja, kao i određena autorska prava. Direktivom 2009/24/EZ (kodifikovana verzija izvorne Direktive 91/250/EEZ) se usklađuju zakonodavstva država članica koja se tiču zaštite kompjuterskih programa. Direktivom 2012/28/EU se utvrđuju zajednička pravila za digitalizaciju i prikaz tzv. djela siročadi na mreži. Direktiva 2014/26/EU ima za cilj da osigura da nosioci prava imaju pravo glasa u pogledu upravljanja njihovim pravima, te predviđa bolje funkcionisanje organizacija kolektivnog upravljanja, kao rezultat sveobuhvatnih standarda EU.

U području **prava industrijskog vlasništva**, *acquis* uspostavlja usklađena pravila pravne zaštite žigova i dizajna, kao i djelimično usklađen režim za patente. Ovo drugo se tiče pristupanja Evropskoj konvenciji o patentima, posebnih odredbi o biotehnološkim izumima, sertifikata za dodatnu zaštitu za medicinske proizvode i proizvode za zaštitu bilja, kao i obaveznih licenci. *Acquis* takođe uspostavlja sistem za žig Zajednice i dizajn Zajednice.

Direktiva 2004/48/EZ o **provedbi** prava intelektualnog vlasništva, kao što su autorska i srodna prava, žigovi, dizajn i patenti zahtijeva od svih država članica da primijene djelotvorna, odvraćajuća i srazmjerna građanskopravna sredstva i kazne protiv onih koji su uključeni u krivotvorenje roba i pirateriju, te na taj način stvore jednake uslove za sve nosioce prava u EU. Carinska uprava ima bitnu ulogu u sprečavanju ulaska u Evropsku uniju proizvoda kojima se vrši povreda prava intelektualnog vlasništva.

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju su već utvrđene određene obaveze u oblasti koje pokriva ova poglavlje. Prilikom davanja odgovora na postavljena pitanja, navedite stanje provedbe ovih obaveza.

I. AUTORSKO PRAVO I SRODNA PRAVA

1. Opišite domaće zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini o autorskim i srodnim pravima. U kojoj mjeri je ono usklađeno sa *acquis*-em EU? Navedite relevantno zakonodavstvo i dostavite tabele usklađenosti, ukoliko postoje. Gdje su najveće neusaglašenosti, ukoliko ih ima? Koji su razlozi za te neusaglašenosti? Ako domaće zakonodavstvo još uvijek nije usklađeno sa direktivom, postoje li planovi u tom pravcu?
2. Da li zakonodavstvo Bosne i Hercegovine osigurava zaštitu poluprovodnika? Ako je odgovor da, da li smatrate da je ta zaštita u skladu sa Direktivom 87/54/EEZ?
3. Da li zakonodavstvo Bosne i Hercegovine predviđa pravo davanja u zakup, pravo pozajmljivanja i odredbe o određenim srodnim pravima utvrđene u Direktivi 2006/115/EZ (kodifikovana verzija izvorne Direktive 92/100/EEZ)?
 - a) Ako je odgovor da, molimo navedite potpuni opis i osnovni sadržaj tog zakonodavstva. Da li je u vašem zakonodavstvu posebno predviđeno pravo na pravednu naknadu za davanje u zakup, kada autor ili izvođač prenese ili dodijeli svoje pravo davanja u zakup koje se tiče fonograma ili originalnog primjerka filma proizvođaču fonograma ili filmskom producentu? Da li vaše zakonodavstvo predviđa da barem autori dobiju naknadu za javno pozajmljivanje? Da li se predviđa odstupanje od isključivog prava javnog pozajmljivanja i ako da, da li je to u skladu sa direktivom? Da li je zakonodavstvom predviđeno da korisnik plati jedinstvenu pravičnu naknadu relevantnim izvođačima ili fonogramskim producentima svaki put kada se fonogram objavljen u komercijalne svrhe koristi za emitovanje bežičnim putem ili radi bilo kakvog javnog saopštavanja?
 - b) Ako je odgovor ne, postoje li planovi za usvajanje zakonskih propisa o zaštiti prava davanja u zakup, prava pozajmljivanja i srodnih prava? Navedite pojedinosti i datume.
4. Da li je period trajanja zaštite autorskih i srodnih prava u BiH usklađen sa Direktivom 2011/77/EU i Direktivom 2006/116/EZ (kodifikovana verzija izvorne Direktive 93/98/EEZ)? Ako je odgovor ne, kako i kada namjeravate uskladiti vaše zakonodavstvo sa ovom direktivom?
5. Da li je zakonodavstvom o autorskim pravima predviđena pravna zaštita kompjuterskih programa?
 - a) Ako je odgovor da, da li je ta zaštita u potpunosti usklađena sa Direktivom 2009/24/EZ (kodifikovana verzija izvorne Direktive 91/250/EZ), uključujući i odredbe ove Direktive o autorstvu, ograničenim radnjama, izuzecima od ograničenih radnji, de-kompilaciji i posebnim mjerama zaštite?
 - b) Ako je odgovor ne, da li planirate da usvojite zakonske propise u ovoj oblasti? Navedite pojedinosti i datume.
6. Da li je zakonodavstvom o autorskim pravima predviđena pravna zaštita baza podataka?
 - a) Ako je odgovor da, da li je ono u potpunosti usklađeno sa Direktivom 96/9/EZ, uključujući i odredbe o obimu zaštite, zaštitu u okviru autorskog prava i *sui generis* zaštitu?
 - b) Ako je odgovor ne, da li planirate usvojiti zakonodavstvo o pravnoj zaštiti baza podataka (uključujući i *sui generis* zaštitu)? Navedite pojedinosti i datume.
7. Da li vaše zakonodavstvo o autorskim pravima predviđa pravnu zaštitu autorskog prava i srodnih prava u skladu sa Direktivom 2001/29/EZ? Ako je odgovor da, da li je u

potpunosti usklađeno s navedenim isključivim pravima autora i nosilaca određenih srodnih prava?

8. Da li je zakonodavstvom posebno predviđeno pravo stavljanja radova na raspolaganje javnosti, i pravo stavljanja na raspolaganje javnosti drugih predmeta? Da li je predviđen obavezan izuzetak za „privremene kopije“ (član 5.1)? Da li su predviđeni drugi izuzeci? Ako jesu, navedite ih.
9. Da li zakonodavstvo BiH osigurava pravične naknade za nosioce prava u sljedeće svrhe: reprografija, reprodukcije koje su napravila fizička lica za privatnu upotrebu, reprodukcije emisija koje su društvene ustanove snimile u nekomercijalne svrhe?
10. Da li zakonodavstvo obezbjeđuje pravnu zaštitu tehnoloških mjera i podatke o upravljanju pravima?
11. Koje sankcije i pravna sredstva predviđa zakonodavstvo u pogledu kršenja prava i obaveza propisanih Direktivom 2001/29/EZ?
12. Da li je zakonodavstvom o autorskim pravima predviđeno pravo slijeđenja u korist autora originalnog umjetničkog djela?
 - a) Ako je odgovor da, da li je ono u potpunosti u skladu sa Direktivom 2001/84/EC?
 - b) Ako je odgovor ne, da li planirate da usvojite propise u ovoj oblasti? Navedite pojedinosti i datume.
13. Da li se Bosna i Hercegovina pridržava dva ugovora WIPO-a iz 1996. godine (Ugovor o autorskom pravu i Ugovor o izvođenjima i fonogramima)? Koje je druge međunarodne ugovore i sporazume relevantne za autorsko i srodna prava potpisala BiH?
14. Propisuje li vaše zakonodavstvo o autorskim pravima zaštitu prava emitovanja putem satelita?
 - a) Ako je odgovor da, smatrate li da je u skladu sa odredbama Direktive 93/83/EEZ, posebno u pogledu načela sticanja prava emitovanja u skladu sa uslovima iz ove direktive? Postoji li definicija javnog saopštenja putem satelita?
 - b) Ako je odgovor ne, da li planirate da usvojite propise u ovoj oblasti? Navedite pojedinosti i datume.
15. Propisuje li se zakonodavstvom o autorskim pravima zaštita kablovskog reemitovanja?
 - a) Ako je odgovor da, smatrate li da je ono u skladu sa odredbama Direktive 93/83/EEZ, posebno u vezi sa sljedećim: princip obaveznog kolektivnog ostvarivanja autorskog prava proširen na ne-članove kolektivnog društva; princip dobre vjere u pregovorima o kablovskom reemitovanju i princip posredovanja?
 - b) Ako je odgovor ne, da li planirate da usvojite zakonske propise u ovoj oblasti? Navedite pojedinosti i datume.
16. Da li zakonodavstvo Bosne i Hercegovine predviđa pravila digitalizacije i prikazivanje tzv. djela siročadi na mreži, odnosno djela koja su još uvijek zaštićena autorskim pravom, ali čiji autori ili drugi nosioci prava nisu poznati ili ih se ne može locirati niti kontaktirati u svrhu dobijanja dozvola?
 - a) Ako je odgovor da, da li je u potpunosti u skladu sa Direktivom 2012/28/EU?
 - b) Ako je odgovor ne, da li planirate da usvojite propise u ovoj oblasti? Navedite pojedinosti i datume.

17. Da li je funkcionisanje organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u BiH u skladu sa Direktivom 2014/26/EU? Da li su zakonodavstvom predviđena pravila koja omogućavaju više-teritorijalno licenciranje od strane organizacija za kolektivno ostvarivanje prava autora u muzičkim djelima za upotrebu na mreži kako je utvrđeno ovom direktivom? Ako je odgovor ne, da li planirate da usvojite propise u ovoj oblasti? Navedite pojedinosti i datume.
18. Na koji način je definisana podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti i koji organi su nadležni za pravo intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini? Kakvi su administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti?

II. PRAVO INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA

A. Patenti

19. Dostavite informacije o pristupanju vaše zemlje Evropskoj konvenciji za patente.
20. Da li je zakonodavstvo u potpunosti usklađeno sa *acquis*-em EU o industrijskom vlasništvu u oblasti patenata? Koji su planovi i rokovi za usklađivanje u budućnosti?
21. Da li je zakonodavstvo usklađeno sa Direktivom 98/44/EZ o pravnoj zaštiti biotehnoških izuma? Ako je odgovor ne, navedite planove i rokove za usklađivanje u budućnosti.
22. Da li u BiH postoje sertifikati o dodatnoj zaštiti za medicinske i/ili proizvode za zaštitu bilja? Ako je odgovor da, od kada? Da li je cilj sertifikata da se postigne usklađenost sa *acquis*-em EU? Ako je odgovor ne, navedite planove i rokove za usklađivanje u budućnosti.
23. Postoje li pravila kojima se uređuje izdavanje obaveznih licenci i da li su one usklađene sa Uredbom 2006/816/EZ o obaveznom licenciranju patenata vezanih za proizvodnju farmaceutskih proizvoda za izvoz u zemlje sa problemima javnog zdravlja prema Deklaraciji iz Dohe/Sporazumu o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS) i javnom zdravlju? Ako je odgovor ne, koji su planovi i rokovi za usklađivanje u budućnosti?
24. Kakvi su administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti (ispitivači patenata itd.), i koji su budućni planovi? Koliko je prijama za patente Bosna i Hercegovina primila na godišnjem nivou u posljednje tri godine i koliko je patenata odobreno?
25. Postoje li sporovi vezani za patente? Ako postoje, dostavite statističke podatke o njima.

B. Žigovi

26. Koji su vaši planovi za potpuno usklađivanje sa *acquis*-em EU o industrijskom vlasništvu u oblasti žigova? Koji su planovi i rokovi za usklađivanje u budućnosti?
27. Da li je Bosna i Hercegovina već izmijenila svoj Zakon o žigu s ciljem usklađivanja sa *acquis*-em EU (Paket o žigovima), a posebno sa nedavnom Direktivom 2015/2436 o usklađivanju zakonodavstava država članica o žigovima (kodifikovana verzija)?
 - a) Ako je odgovor da, da li je zakon sada u potpunosti usklađen ili su potrebne dalje izmjene i dopune u tom pravcu? Ako da, koje su to izmjene i dopune i do kada ih planirate usvojiti?

- b) Ako je odgovor ne, navedite datum do kojeg Bosna i Hercegovina planira da izvrši odgovarajuće izmjene i dopune.
28. Da li postoje posebne odredbe koje se tiču zaštite žigova sa reputacijom/opšte poznatih žigova?
29. Kakvi su administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti (ispitivači žigova itd.), i koji su budući planovi? Koliko je prijava za žig Bosna i Hercegovina primila na godišnjem nivou u posljednje tri godine i koliko žigova je registrovano?
30. Postoje li sporovi vezani za žigove? Ako postoje, dostavite statističke podatke o njima.
31. Postoje li posebne odredbe vezane za zaštitu kolektivnih žigova?

C. Modeli i dizajn

32. Koji su planovi za potpuno usklađivanje sa *acquis*-em EU o industrijskom vlasništvu u oblasti dizajna? Koji su planovi i rokovi za usklađivanje u budućnosti?
33. Da li je Bosna i Hercegovina već izmijenila svoje zakonodavstvo s ciljem usklađivanja sa sadržajem Direktive 98/71/EZ o pravnoj zaštiti dizajna?
- a) Ako je odgovor da, da li je zakon sada u potpunosti usklađen ili su potrebne dalje izmjene i dopune u tom pravcu? Ako da, koje su to izmjene i dopune i do kada ih planirate usvojiti?
- b) Ako je odgovor ne, navedite datum do kojeg Bosna i Hercegovina planira da izvrši odgovarajuće izmjene i dopune.
34. Da li već postoje odredbe, ili ih tek planirate usvojiti, koje se tiču zaštite neregistrovanog dizajna?
35. Da li su kriterijumi za registraciju dizajna u skladu sa javnom politikom ili moralnim principima?
36. Može li dizajn koji je zaštićen u okviru prava na registrovani dizajn takođe biti zaštićen u okviru autorskog prava?
37. Kakvi su administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti (ispitivači dizajna itd.) i koji su budući planovi? Koliko je prijava za dizajn Bosna i Hercegovina primila na godišnjem nivou u posljednje tri godine i koliko je uzoraka registrovano?
38. Postoje li sporovi vezani za modele i uzorke? Ako postoje, dostavite statističke podatke o njima.

III. POSLOVNE TAJNE

39. Koji su planovi vezani za potpuno usklađivanje sa *acquis*-em EU o industrijskom vlasništvu u polju poslovnih tajni? Koji su planovi i rokovi za usklađivanje u budućnosti?
40. Da li je Bosna i Hercegovina već izmijenila svoje zakonodavstvo s ciljem usklađivanja sa sadržajem Direktive 2016/943 o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja?

- a) Ako je odgovor da, da li je zakon sada u potpunosti usklađen ili su potrebne dalje izmjene i dopune u tom pravcu? Ako da, koje su to izmjene i dopune i do kada ih planirate usvojiti?
- b) Ako je odgovor ne, navedite datum do kojeg Bosna i Hercegovina planira da izvrši odgovarajuće izmjene i dopune.

IV. PROVEDBA

41. Koja oblast (koje oblasti) prava intelektualnog, industrijskog i komercijalnog vlasništva i dalje zahtijevaju značajne izmjene/prilagođavanja s ciljem potpunog usklađivanja sa SSP-om i *acquis*-em EU i zbog čega?
42. Da li BiH planira da u sljedećih pet godina pristupi nekoj međunarodnoj konvenciji povezanoj sa intelektualnim, industrijskim ili komercijalnim vlasništvom, čija još nije članica? Ako da, navedite kojoj konvenciji/konvencijama i kad?
43. Opišite koje domaće institucije su nadležne za provedbu prava intelektualnog vlasništva, i njihovu institucionalnu strukturu. Koji su zadaci i ovlaštenja tih tijela? Da li ta tijela posjeduju neophodan institucionalni kapacitet za obavljanje svojih zadataka? Dostavite njihove organigrame i broj zaposlenih u tim tijelima.
44. Postoje li specijalizovani ili opšti sudovi koji se bave slučajevima povreda intelektualnog ili industrijskog i komercijalnog vlasništva? Koliko je takvih slučajeva bilo predmet sudskog odlučivanja u razdoblju od 2014. do 2016. godine?
45. Da li u Bosni i Hercegovini postoji poseban granični režim kojim se sprečava uvoz, izvoz i tranzit krivotvorenih i piratskih proizvoda? Objasnite na koji način se sprečava uvoz krivotvorenih proizvoda.
46. Koji je tačan broj krivotvorene robe (navedite potkategorije) i materijala vezanih za autorsko pravo koji su carinski i policijski organi evidentirali/zaplijenili u posljednje tri godine (na godišnjem nivou)?
47. Koji sistem iscrpljenja prava intelektualnog, industrijskog i komercijalnog vlasništva se primjenjuje u Bosni i Hercegovini? Da li se u Bosni i Hercegovini primjenjuje sistem nacionalnog ili međunarodnog iscrpljenja žigova? Da li se u Bosni i Hercegovini primjenjuje sistem nacionalnog ili međunarodnog iscrpljenja prava distribucije (autorskog i srodnih prava)?
48. Da li u Bosni i Hercegovini postoji djelotvoran sistem provedbe prava intelektualnog vlasništva (uključujući autorsko i srodna prava kao i pravo industrijskog vlasništva) za borbu protiv piraterije i krivotvorenja? Ako je odgovor da, da li je on u potpunosti usklađen sa Direktivom 2004/48/EZ o provedbi prava intelektualnog vlasništva?
49. U kojim slučajevima je moguće primijeniti privremene mjere i mjere predostrožnosti?
50. Da li su povrede prava intelektualnog vlasništva (uključujući autorsko i srodna prava kao i pravo industrijskog vlasništva) obuhvaćene odredbama krivičnog prava?
51. Kakve su mogućnosti da nosilac prava dobije naknadu štete od stranke koja vrši povredu tog prava?
52. Da li su povrede prava intelektualnog vlasništva obuhvaćene odredbama upravnog prava? Da li postojeći pravni okvir na odgovarajući način rješava pitanje povrede prava intelektualnog vlasništva na internetu? Da li su ove povrede obuhvaćene posebnim pravnim odredbama (građanskog, upravnog ili krivičnog prava)?

53. Da li sudske vlasti imaju mogućnost da naredе uništenje krivotvorenih ili piratskih proizvoda? Da li Bosna i Hercegovina garantuje pravovremeno uništavanje ovih proizvoda? Dostavite primjere za protekle tri godine. Ko snosi troškove uništavanja?
54. Da li tijela javne uprave i tijela nadležna za operativnu primjenu raspolazu sa dovoljno osoblja i da li je to osoblje adekvatno obučeno? Opišite kapacitet nadležnih institucija za obezbjeđenje zaštite prava intelektualnog vlasništva, broj kadrova i budžet. Koje je prosječno trajanje i koliki su prosječni troškovi sudskih postupaka za osnovne tipove povreda (patenti, žigovi, autorsko pravo itd.)? Navedite i podatke o novčanim kaznama i kaznenim sankcijama za povrede prava intelektualnog vlasništva na godišnjem nivou.
55. Opišite mehanizme saradnje i koordinacije koji postoje između relevantnih tijela (uključujući tržišnu inspekciju, institut za intelektualno vlasništvo, policiju, carinu, itd.), kao i saradnju sa nosiocima prava. Koji kanali komunikacije i mehanizmi saradnje postoje i kako funkcionišu u praksi? Koji su planovi za poboljšanje kapaciteta za provedbu? Da li postoje posebne jedinice za rješavanje problema internet piraterije?
56. Da li tijela za provedbu imaju ovlaštenja da djeluju protiv povreda prava intelektualnog vlasništva *ex-officio* (po službenoj dužnosti)?
57. Ako je odgovor ne, koje mjere, postupke i pravna sredstva Bosna i Hercegovina planira da usvoji kako bi uspostavila efikasan sistem za borbu protiv piraterije i krivotvorenja?
58. Da li postoji strategija (uključujući informisanje potrošača) za povećanje nivoa informisanosti o koristima koje proizilaze iz prava intelektualnog vlasništva, o provedbi tih prava i borbi protiv krivotvorenja i piraterije?
59. Da li je predviđena posebna obuka i/ili podizanje nivoa informisanosti i/ili podrška malim i srednjim preduzećima u pogledu prava intelektualnog vlasništva i njegove provedbe? Ukoliko je predviđena, dostavite podatke.
60. Da li postoji sveobuhvatna procjena osnovnih karakteristika i značaja povrede intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini (osnovna prava koja se krše, sektori na koje to utiče, ekonomski uticaj, domaća proizvodnja u odnosu na uvoz/tranzit)? Navedite detaljne statističke podatke.
61. Koje mjere sprovode organi kako bi osigurali da javnost (potrošači i prodavači) razumiju važnost poštivanja prava intelektualnog vlasništva?
62. Da li postoji politika kojom se razvija međuindustrijski kodeks ponašanja s ciljem provedbe prava intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini?